



Narodowe Forum Muzyki

Przestrzeń dla piękna

18

października

wtorek

19:00

NFM, Sala Kameralna

W krainie dzieciństwa – wokalizy, kołysanki i pieśni dziecięce

Anna Rogaczewska – sopran

Marcin Grabosz – fortepian

Malwina Kotz – skrzypce

Ewa Mizerska – flet

Maciej Kłopotcki – wiolonczela

Maciej Dobosz – klarnet

Program:

Camille Saint-Saëns (1835–1921) *Le rossignol et la rose* – wokaliza

Richard Strauss (1864–1949) *Wiegenlied* z cyklu *Fünf Lieder* op. 41 nr 1

Witold Lutosławski (1913–1994) *Spóźniony słowik*

Fernando Obradors (1897–1945) *Con amores, la mi madre* ze zbioru *Canciones clásicas españolas*

Feliks Nowowiejski (1877–1946) *Kołysanka* op. 59 nr 1

Michael Head (1900–1976) *Birdsong*

Mirostaw Gąsieniec (*1954) *Jeż, Psie smutki, Ryby, żaby i raki* z cyklu *Pieśni dziecięce*

Robert Schumann (1810–1856) *Marzenie, Zabawa w czarnego luda, Prośba dziecka* z cyklu *Sceny dziecięce* op. 15

Claude Debussy (1862–1918) *Mały pastuszek, Kołysanka słoni, Taniec pajaca* z cyklu *Kącik dziecięcy*

Maurice Ravel (1875–1937) *Vocalise-Étude* – wokaliza

Piotr Czajkowski (1840–1893) *Kołysanka* op. 16 nr 1

Grażyna Bacewicz (1909–1969) *Srocza*

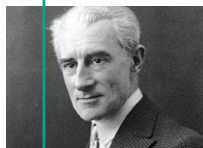
Max Reger (1873–1916) *Mariä Wiegenlied* op. 76 nr 52

Georges Bizet (1838–1875) *La coccinelle*

Franz Schubert (1797–1828) *Der Hirt auf dem Felsen* D. 965



R. Strauss



M. Ravel



G. Bizet

[90']

Kraina dzieciństwa

Katarzyna Matwiejczuk

Wszyscy rodzimy się doskonali. Każde dziecko jest artystą, ma w sobie niepowtarzalne zdolności twórcze, wrodzoną potrzebę ekspresji. Tylko narzucone przez dorosłych zakazy, kanony, ograniczenia, szkolne programy, zasady tzw. dobrego smaku krępują, tłamszą, a wreszcie na zawsze łamią wolnego ducha drzemiącego w każdym dziecku. Dorośli tak często zarażają swoje dzieci strachem przed światem, nieufnością i cynizmem. Być może spełnieni artyści to ci, którym udało się to wewnętrzne dziecko ukryć w sobie, ocalić przed zagładą. Kontakt z krainą dzieciństwa to w istocie kontakt z prądródłem wszelkiej twórczości. „Et in Arcadia ego” – mógłby powtórzyć każdy z nas. Ale w tej Arkadii można bywać, choćby przez krótki czas, poprzez obcowanie ze sztuką. Dzieła tych, którzy ocalili pierwotną wrażliwość, a przy pomocy dorosłych instrumentów nauczyli się wyrażać głos wewnętrznego dziecka, są bramami, portalami prowadzącymi do Ogrodu Dzieciństwa. Na szczęście u wejścia nie stoi anioł z ognistym mieczem.

Efektowna wokaliza *Słowik i róża* Camille’a Saint-Saënsa pochodzi z muzyki do baletu *Parysatis*, którą francuski kompozytor stworzył na zamówienie festiwalu w Bezier, odbywającego się blisko hiszpańskiej granicy, na arenie korridy przerobionej na amfiteatr. Słysząc tu tak charakterystyczną dla autora *Karnawału zwierząt* przepyszną instrumentację, pełną egzotycznych smaków i barw – akcja sztuki rozgrywa się wszak na dworze perskiej królowej. Makabryczna tematyka baletu nie przystaje właściwie do łagodnej krainy dzieciństwa, a jednak sama melodia pieśni bez słów *Le rossignol et la rose* (*Słowik i róża*), zastyszana ponoć przez kompozytora u pewnej greckiej śpiewaczki w Aleksandrii, olśniewa baśniowym nastrojem i naśladowaniem najpiękniej śpiewającego ptaka naszej półkuli.

Kołysanka Richarda Straussa powstała podczas rodzinnych wakacji w bawarskim Marquartstein

latem 1899 r. Kompozytor posłużył się poezją Richarda Dehmela z obszernego cyklu poetyckiego *Przemiany Wenus*, opiewającego różne aspekty bogini, a zarazem różne oblicza kobiecości. Warto pamiętać, że to utwór Dehmela posłużył Arnoldowi Schönbergowi za kanwę ekspresjonistycznego arcydzieła kameralnego *Verklärte Nacht*. *Kołysanka* z cyklu *Pięciu pieśni* op. 41 to jedna z najpiękniejszych Strausowskich melodii, pokrewna nastrojem cudownemu *Beim Schlafengehen* (*Przed zaśnięciem*) z *Czterech ostatnich pieśni* z 1948 r. Szerokie frazy, płynące ponad eteryczną, kojącą partią orkiestrową, wymagają od śpiewaczki doskonałego panowania nad oddechem: Strauss zanotował w partyturze orkiestrowej wersji *Wiegenlied*: „Tempo utworu, dostosowane do możliwości wykonawczy, ma być zmienne jak nastroje kobiety”.

Piosenki dla dzieci były ważną kartą w twórczości Witolda Lutosławskiego, pełniły również istotną funkcję „poletka doświadczalnego”, na którym kompozytor testował pomysły wprowadzane potem do utworów z głównego, „poważnego” nurtu. *Spóźniony słowik* do znanego, lubianego wiersza Juliana Tuwima subtelnie i czarująco ilustruje tekst o rozmarzonym ptasim małżonku obdarzonym „srebrnym głosikiem”. Uczniem i prywatnym stypendystą Lutosławskiego był Mirosław Gąsieniec: on także w swojej twórczości odwołuje się do krainy dzieciństwa, przykładowo w kameralnych *Pieśniach dziecięcych*. *Kołysanki* pisywał również Feliks Nowowiejski; autor *Legendy Bałtyku* pozostawił wiele tego typu utworów, z których większość zainspirowana była twórczością ludową. Urokliwa *Kołysanka* op. 59 nr 1 nie jest tu wyjątkiem. Atmosferę sielskiej, angielskiej wsi, znaną z pereł literatury dziecięcej, przywołuje *Birdsong* Michaela Head’a z czarującą partią fletu. *Con amores, la mi madre* katalońskiego kompozytora Fernando Obradorsa to poruszająca miniatura przywołująca ukochaną matkę, która nauczyła przyszłego muzyka gry na fortepianie: „Z miłością, matko, z miłością zasypiałem / Śniłem o miłości, która mnie pociesza / O ogromie dobra, na które nie zasłużyłem”.

Dwa zbiory miniatur fortepianowych zajmują szczególne miejsce na muzycznej mapie krainy dzieciństwa: pierwszy z nich to *Sceny dziecięce* Roberta Schumanna. Jak pisał o tym niezwykle popularnym cyklu Henryk Swolkień, „*Sceny dziecięce* to bynajmniej nie muzyka dla dzieci – ani do grania, ani nawet do słuchania. To muzyka o dzieciach, a raczej może bardziej trafnie – dziecko widziane oczyma poety”. W tych drobnych, poetyckich formach Schumann ukazał to, co w jego twórczości najlepsze: intymność, prostotę, wdzięk i melancholię. Należy pamiętać, że w czasie tworzenia *Scen* Schumann nie był jeszcze mężem Clary Wieck i ojcem ośmiorga dzieci. Zbiór wystął jednak ukochanej, opatrując go słowami: „Ucieszysz się nimi, ale, naturalnie, będziesz musiała zapomnieć o sobie jako wirtuozie. (...) *Sceny dziecięce* – krótkie, tkliwe i szczęśliwe – jak nasza przyszłość”. Przejmująco brzmią te słowa, gdy ma się świadomość, jak krótko miało trwać szczęście Roberta i Clary, której przyszło pochować męża i czworo dzieci. Czy to jednak w jakikolwiek sposób unieważnia chwile szczęścia?

Claude-Emma Debussy była jedynym dzieckiem francuskiego kompozytora, owocem burzliwego związku, dla którego jej rodzice porzucili swoich dotychczasowych małżonków. Claude i Emma nazwali córkę zlepkim własnych imion, na co dzień jednak pieszczotliwie wołali na nią Chouchou. Czterdziestoseściolatek Debussy zadedykował swojej uwielbianej trzyletniej córeczce *Kącik dziecięcy*, który niebawem utalentowana dziewczynka już niebawem grała sama. Chouchou, oczko w głowie ojca oraz zdolna wykonawczyni jego utworów, przeżyła go tylko o rok – zmarła w wieku czternastu lat na szalejącą wówczas w Paryżu dyzenterię.

Powstała rok przed *Kącikiem dziecięcym* wokaliza *Vocalise-Étude* Maurice’a Ravela wpisuje się w nurt hiszpańskich inspiracji kompozytora: efektowny utwór ma formę habanery. *Kołysanka* op. 16 Piotra Czajkowskiego przywołuje rosyjską melancholię, stale obecną w dziełach twórcy *Dziadka do orzechów*, będącego zawsze blis-

ko krainy dzieciństwa z jej kolorowym urokiem drewnianej zabawki, pozorną naiwnością, ale i nieodłącznym smutkiem oraz czającym się w ciemności lękiem. Przepiękna *Kołysanka* Marii Maxa Regera stała się popularną w Niemczech kołędą. Żywa, skoczna *Srocza* Grażyny Bacewicz sięga do popularnej dziecięcej wylczanki. Podobnie filuterna w charakterze, choć z tekstem raczej nienadającym się dla dzieci, jest pieśń *La coccinelle* (*Biedroneczka*) Georges’a Bizeta do słów Victora Hugo: zwiewny walczyk opisuje nieporozumienia pomiędzy kochankami. Zupełnie inny charakter ma *Pasterz na skale* Franza Schuberta, jedna z pieśni stworzonych przez niego w przedostatnim miesiącu życia. „*Nadzieja omija mnie. Jestem tu tak samotny*” – płyną słowa pieśni, należącej do najdłuższych i najpiękniejszych w Schubertowskim skarbcu. Jednak w finale utworu nastrój ulega zmianie: „*Nadchodzi wiosna, nadchodzi moje szczęście! Muszę przygotować się do wędrówki*”. Tak szybko zmienia się nastrój dziecka, kobiety (według Richarda Straussa...), albo kogoś, kto wie, że wiosna i tak na pewno nadejdzie: czas wyruszyć w drogę. Schubert wyruszył – być może z powrotem do Arkadii.



Anna Rogaczewska, fot. Marzena Czulak

Anna Rogaczewska

Ukończyła Wydział Wokalny na Akademii Muzycznej we Wrocławiu w klasie śpiewu solowego D. Paziuk-Zipser oraz studia podyplomowe w klasie M. Czechowskiej-Królickiej na tej samej uczelni. W latach 2008–2010 studiowała śpiew solowy w Wyższej Szkole Muzycznej w Genewie z filią w Neuchâtel (Szwajcaria) w klasie M. Habeli. Umiejętności wokalne artystka doskonaliła na kursach mistrzowskich i interpretacyjnych w Polsce i za granicą, pod kierunkiem takich profesorów, jak E. de Bros, L. Castellani, I. Kremling-Domansky, Ch. Lehmann, C. Miatello, Ch. Mrázková-Kluge, T. Żyliš-Gara, Ch. Elssner, P. Esswood, A. Garichot, T. Krause. W 2012 r. została finalistką XII edycji Międzynarodowego Konkursu „Musica Sacra” (Rzym). W uznaniu za sukcesy w nauce i działalności artystycznej Anna Rogaczewska otrzymała m.in. stypendium Marszałka Województwa Dolnośląskiego (2012), Prezydenta Miasta Wrocławia (2011) i Metropolity Wrocławskiego (2009) oraz pomoc finansową Fundacji „Polska Miedź” w Lubinie (2010). W 2012 r. stypendium przyznała jej także Akademia w Sachrang (Niemcy).

Więcej informacji na oficjalnej stronie artystki: www.annarogaczewska.pl.

Marcin Grabosz

Swoje muzyczne zainteresowania rozwijał od wczesnego dzieciństwa. Ukończył Ogólnokształcącą Szkołę Muzyczną I i II st. we Wrocławiu. Występował jako solista i kameralista, w tym czasie zainteresował się także muzyką jazzową. W latach 1997–2002 studiował w klasie fortepianu G. Kurzyńskiego na Akademii Muzycznej we Wrocławiu. Współpracował z młodymi kompozytorami wrocławskimi: A. Zubel, S. Kupczakiem i R. Kurdybachą. Jest także absolwentem Wydziału Kompozycji, Dyrygentury, Teorii Muzyki i Muzykoterapii w klasie dyrygentury M. Gawrońskiego. Po studiach rozpoczął pracę jako dyrygent, prowadząc Orkiestrę Symfoniczną OSM I i II st. we Wrocławiu. Artysta zajmuje się także transkrypcją i aranżacją utworów z kanonu muzyki klasycznej oraz jazzowej. Od 2015 r. prowadzi Orkiestrę Symfoniczną Akademii Muzycznej we Wrocławiu. Jako pianista od kilkunastu lat zajmuje się przede wszystkim kameralistyką. Od 10 lat pracuje w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej im. L. Solskiego we Wrocławiu, akompaniując studentom podczas interpretacji piosenki aktorskiej.



Marcin Grabosz, fot. Magdalena Franczuk



Malwina Kotz, fot. Łukasz Rajchert

Malwina Kotz

Absolwentka Akademii Muzycznej w Poznaniu w klasie B. Bryły oraz A. Szymczewskiej. Laureatka krajowych i międzynarodowych konkursów skrzypcowych, m.in. I miejsca w Międzynarodowym Konkursie „Mendelssohn Cup” w Taurisano, II miejsca oraz nagrody za najlepsze wykonanie kompozycji N. Paganiniego w konkursie „Młody Paganini” w Legnicy, a także I miejsca w Międzynarodowym Konkursie Skrzypcowym im. H.W. Ernsta i K. Szymanowskiego we Wrocławiu. Od 2010 r. jest członkiem poznańskiej orkiestry Collegium F, w której pełni funkcję koncertmistrza m.in. podczas wyjątkowego projektu „Music in death camps” zakładającego prezentację koncertów w Polsce, Niemczech i Izraelu. Obecnie pracuje w NFM Filharmonii Wrocławskiej. Wraz z jej muzykami współtworzy kwartet skrzypcowy Elliptique Ensemble.



Ewa Mizerska, fot. archiwum artystki

Ewa Mizerska

Fleciстка, kameralistka, muzyk orkiestrowy, pedagog. W 2009 r. ukończyła z wyróżnieniem Akademię Muzyczną we Wrocławiu w klasie fletu J. Mrozika. Artystka jest laureatką wielu kon-

kursów muzyki solowej i kameralnej. Od 2010 r. jest solistką NFM Filharmonii Wrocławskiej. Współpracuje z wieloma czołowymi polskimi orkiestrami kameralnymi, do których zaliczają się m.in. Sinfonietta Cracovia, Orkiestra Kameralna Aukso, Polska Filharmonia Kameralna w Sopocie. Prowadzi aktywną działalność pedagogiczną, od 2015 r. jest adiunktem w Akademii Muzycznej w Poznaniu.



Maciej Kłopotcki, fot. archiwum artysty

Maciej Kłopotcki

Absolwent tódzkiej Akademii Muzycznej w klasie S. Firleja, studiował także w Enschede u P. Uytendlinde. W czasie studiów zdobył III nagrodę w kategorii Trio fortepianowe w Konkursie Kameralnym im. K. i G. Baciewiczów w Łodzi. W 2011 r. rozpoczął studia doktoranckie w Akademii Muzycznej w Katowicach, a w 2013 r. otworzył przewód doktorski. W latach 2001–2006 pełnił funkcję I wiolonczelisty NFM Leopoldinum – Orkiestry Kameralnej, jednocześnie w sezonie 2005–2006 piastował funkcję II koncertmistrza wiolonczel Filharmonii Śląskiej w Katowicach. Od 2006 r. jest koncertmistrzem NFM Filharmonii Wrocławskiej. Jako gościnny koncertmistrz wiolonczel występuje

z Hafnia Chamber Orchestra, a także Wrocław Score Orchestra. Od 2013 r. pełni funkcję I wiolonczelisty CCC ORCHESTRA. Na stałe współpracuje też orkiestrą kameralną Aukso. Ponadto koncertuje zarówno solo, jak i kameralnie. Jest założycielem Silius Piano Trio. Od 2005 r. prowadzi klasę wiolonczeli w Zespole Szkół nr 9 we Wrocławiu.

Maciej Dobosz

Absolwent Akademii Muzycznej we Wrocławiu w klasie J. Tatarczyka. Swoje umiejętności doskonalił na kursach mistrzowskich pod kierunkiem G. Dangaina oraz P.-M. Dijcksa. Jest laureatem konkursów o zasięgu ogólnopolskim. Jako muzyk orkiestrowy nawiązał współpracę z takimi orkiestrami, jak: Filharmonia Narodowa w Warszawie, NFM Leopoldinum – Orkiestra Kameralna, Orkiestra Kameralna Wratislavia czy Morphing Chamber Orchestra z Wiednia. Od 2006 r. pracuje jako solista-klarnecista w NFM Filharmonii Wrocławskiej. Jako kameralista współtworzył Wrocławski Kwintet Dęty. Od 2013 r. jest członkiem LutosAir Quintet. Jako solista występował z Młodzieżową Orkiestrą Jenuesses Musicales oraz orkiestrą NFM Filharmonii Wrocławskiej.



Maciej Dobosz, fot. Łukasz Rajchert

PEŁNE BIOGRAMY ARTYSTÓW:

www.nfm.wroclaw.pl/repertuar/biogramy

Organizator:



Partner:



Bank Polski

Sponsor złoty:



NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia, współprowadzona przez:



**DOLNY
ŚLĄSK**

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego



WROCŁAW 2016
Europejska Stolica Kultury

